

АНАЛИЗ НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТТА НА ТРУДА С РЕАЛНИ СТРУКТУРНИ И НЕСТРУКТУРНИ ЕФЕКТИ

Емил Христов*

РЕЗЮМЕ Предлага се методика за анализ на промени на претеглени средни равнища на икономически показатели от групирани данни. С нея е анализиран прирастът на производителността на труда в страната през периода 1998-2003 г. Той се подразделя на три реални ефекта от промените на отрасловите производителности, структурата на заетите по отрасли и от тяхното съвместно влияние. Третият ефект възниква само при еднопосочни промени на производителността и на дела на заетите в отделните отрасли.

ВЪВЕДЕНИЕ Един от основните и най-важни показатели за икономическа ефективност на макроравнище е средната производителност на труда на едно заето лице. Тя се измерва най-често чрез отношението между брутната добавена стойност и средногодишния брой на заетите в страната през дадена календарна година. Същата производителност може да се изрази и като претеглена средна от отрасловите производителности, претеглени с броя или относителните дялове на заетите в отделните отрасли. Други подходящи групировки за анализ на производителността могат да бъдат данните по икономически сектори, подотрасли, форми на собственост, териториални поделения на страната и комбинации от тези признаци. С известния индексен факторен анализ от икономическата статистика прирастът на средната производителност на труда за две сравнявани години (базисна и отчетна) може да се подраздели на два ефекта (Гатев, 1995). Единият от тях се обяснява с промените на отрасловите производителности, а другият - с промяната на отрасловата структура на заетите. В настоящата статия се прилага методика за анализ на прирасти на средни равнища, която е изведена от друга публикувана методика на автора за анализ на прирасти

* Дин, ст.н.с. в Центъра за изследване на населението при БАН, София, ул. "Акад. Г. Бончев", бл. 6; e-mail: emil_hristov_37@hotmail.com.